

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Fóe bisericescã-politicã.

Insertiuni

Un sir garmond:
o datã 7 cr., a dóua órã
6 cr., a treia órã 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cãțiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
sã se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strãtiunea Unirii«
în
Blaș.

Anul VIII.

Blaș 7 Maiu 1898.

Numérul 18.

Éráși școlii amenințate.

Guvernul a înființat în mai multe comune locuite de Români școli de stat cu scopul învederat, ca să-i magiariseze.

Magiarisarea înse nu prea merge, pentru că cerbicoșii Români nu-și trimit pruncii în școlile de stat. Acestea staú góle. Dascálul unguresc neavénd cui propune idea de stat, trebuie să-și adune catrafusele și să-și caute norocul în altã parte.

S'a repetit acest cas în mai multe comune. Șoviniștii au desperat. În desperarea lor au gândit, că tot trebuie să-i magiariseze pe Români chiar și cu violarea legilor existente.

A viola legile statului, când e vorbã de Români, nu e lucru mare în țara noastră obladuitã de liberali și șoviniști. Au publicat deci prin comune, că acel tatã de familie, care își trimite pruncul seú la șcòla de stat, nu mai este datoriu a contribui nimica nici pentru șcòla sa confesionalã, nici pentru salariul învêțatoriului confesional.

Unii ómenii slabi de ánger sub pretextul sêrãciei ori ademeniți de reú voitorii nostri și-au trimis copiii la șcòla de stat și nu voesc, să mai dea nimic pentru șcòla confesionalã greco-catolicã, ér antistiiile comunale, protopretorii și comisiunile administrative îi íeau pe acești renitenți și perduți sub scutul lor, când li-se cere darea pentru șcòla confesionalã.

În chipul acesta se imputinézã numérul celor ce contribuesc la susținerea școlii confesionale, și acésta pentru lipsa de ajutor suficient trebuie să se închidã.

Étã o nóuã apucãturã pentru surparea școlilor confesionale! Ea e blãstêmatã ca tot sistemul, sub care gemem, dar își are lécul seú, numai noi să ne scim folosi de remediile, cari ni-le dá legea.

Înainte de tóte trebuie să scim, că paragrafi 1 și 6 din articolul de lege XXXVIII din 1868 dau drept părinților, să-și trimitã copiii la ori ce șcòla și eventual să și-i crészã și instrueze până la virsta de 12 ani în casa părintescã. De aci urmézã, că niminia nu póte sili pe copiii greco-catoloci, să cerceteze vre o șcòla de stat, dar nici noi nu-i putem împedea de la cercetarea școlii de stat, dacã părinții voesc, să-i trimitã acolo.

Pot înse preoții nostri, să lumineze pe părinți, că datorința lor de creștini este, să dea pruncilor lor o creștere creștinescã, care numai în șcòla confesionalã greco-catolicã se póte dobîndi. Spre scopul acesta preoții nostri n'au, să se folosescã de alte argumente de cât acelea, cari sînt desfășurate pe larg în epistola pastoralã a episcopatului provínței nóstre mitropolitane din 1 Martie 1892. Noi credem, că poporul nostru, care încã, har Domnului! nu este inficiat de doctrinele necreștinesci de astãzi, va puté fi ușor luminat asupra pericolului, în care își aruncã pruncii trimițendu-i în școlile de stat, ér sentimentul de conservare naționalã este cu mult mai dezvoltat la acest popor bun, de cât ca acela să nu se revolteze în contra școlilor magiarisãtore, de câte ori preotul va sci, să apeleze cu cáldurã la acel sentiment.

Dacã înse tóte nisuințele preoților ar rêmãné zãdarnice în direcțiunea îndigitã, pe parinții cei rãtãciți totuși nu trebuie să-i scutim de obligãmintul de a contribui la susținerea școlii confesionale sub pretextul, că pruncii lor nu învãță în acésta șcòla, ci în șcòla de stat.

Paragraful 11 din articolul de lege XXXVIII din 1868 zice, că confesiunile în tóte comunele, unde au credincioși, pot să înființeze și să suținã din puterile proprii institute populare publice. Spre scopul acesta confesiunile au drept, să pretindã de la credincioșii lor, să contribuie la înființarea și susținerea acestor școlii în chipul și proporțiunea, ce o va determina reprezentanța comunei bisericesci.

Din dispozițiunea limpede a acestui paragraf de lege urmézã, că un părinte greco-catolic, ori își trimite pruncul la șcòla comunalã sau la cea de stat, ori și-l ține la o șcòla din altã comunã, ori și-l crește în casa sa, este datoriu, să contribuescã la înființarea și susținerea școlii confesionale în chipul și proporțiunea, ce o va determina reprezentanța comunitãții bisericesci greco-catolice.

Ast fel stãnd lucrul, preoții și senatele școlare parohiale greco-catolice vor sci, cum să paraliseze apucãtura viclenã a organelor politice administrative, cari spre a înșela pe părinții gr. cat., ca să-și trimitã pruncii la șcòla de stat, îi scutesc de repartițiunile impuse lor în favorul școlii confesionale.

Preoții și senatele școlare parohiale sînt datóre adecã, să incasseze

repartițiunea pentru șcòla confesionalã gr. cat. de la toți credincioșii gr. cat. fãrã esceptiune și fãrã considerațiune la aceea, că la care șcòla își trimit dînsii pruncii.

Se póte înse întimpla, că unii părinți gr. cat. seduși de dușmanii bisericii nóstre să nu plãtescã de bunã voe acésta repartițiune. Atunci senatul școlar parohial să cerã incassarea repartițiunii de la antistia comunalã politicã. Dacã acésta nu ímplinesce cererea justã și legalã, senatul școlar în timp de opt zile de la denegarea cererii să recurgã la protopretorele. Dacã acesta încã nu-și ímplinesce datorința, senatul școlar parohial tot în terminul amintit să recurgã la vicecomitele și eventual până la ministru, și dacã nici la ministru nu aflã dreptate, să facã arêtare la auctoritatea superiórã bisericescã.

Când dușmanul te asupresce, nu trebuie să stai cu mâinile în sin, ci să cauți tóte remediile iuridice pentru a te mântui de vexãțiune.

Dar nici aceea nu este bine, ca tu însu-ți să dai dușmanului arma în mână, ca să-ți póta refusa cererea dréptã. De aceea este neapêrat de lipsã, ca repartițiunile să se facã asupra credincioșilor gr. cat. dupã dreptate și ecuitate, acelea să fie aprobate de auctoritatea superiórã bisericescã, și restanțierii să fie ținuti în evidență perfectã.

În chipul indicat de noi sperãm, că multe școlii greco-catolice își vor puté mântui existența față cu nóuële apucãturi viclene ale celor ce urêsc școlile cu caracter confesional și romãnesc.

Magiarisarea numelor. Se înregistrează tot mai des în foile nóstre și în cele magiare, că Români sînt siliți moralicesce, să-și magiariseze numele.

Până acum am cetit casuri, că numai Români aplicați în funcțiuni de stat au fost indemnați ori chiar constrînși moralicesce, să-și lapede numele strãmoșesc.

Noi înse scim, că nici Români aplicați ca lucrãtori la fabrici conduse de Magiari ori de Jidanii nu au scãpat de acésta presiune patrioticã.

Așa d. e. în „Glãjeria Cașvei“ din ținutul Reghinului zeci de Români greco-catolici, cari lucrau în fabrica de acolo, au fost siliți, să-și magiariseze numele, și și-l au și magiarisat în tótã forma. Ba ce este

mai mult, chiar și minorenilor și orfanilor li-s'au schimbat numele.

Așa dară nici pâinea de toate zilele nu o mai poți avea, dacă nu-ți magiarizezi numele.

De pe câmpul de război din Macedonia. — Atât din partea Sârbilor, cât și din partea Bulgarilor s'au făcut pași pe lângă Pörtă în afacerea certei pentru biserica din Cumanovo, care certy a degenerat în scene violente de la începutul anului trecut în repetite rânduri.

Cumanovo este un oraș cu vre-o 10.000 de locuitori în vilaietul Uesküb, situat lângă calea ferată, ce duce de la Uesküb la Niș, locuit de amindouă naționalitățile. Sârbii sînt supuși scaunului mitropolitan din Uesküb, de prezente vacant, și prin acesta patriarhatului icumenic din Constantinopol, er Bulgarii exarchatului bulgar, care, pe cum scim, este o creațiune a timpului mai nou. Serviciul divin al ambelor naționalități era mai de mult comun. Cu câți va ani mai înainte s'a satorit, ca liturgia să o celebreze alternativ, o dată un preot icumenic, de altă dată un preot al exarchatului. La Bobotéza anulului trecut, când era rîndul Sârbilor, Bulgarii au ocupat unica biserică a locului, din care cauză în decursul serviciului divin s'a născut o luptă sângeră. Bulgarii în frunte cu msgr. Sinessie au esoperat de la valiul din Cossovo, — a cărui omen de încredere se par a fi accesibili pentru influința bulgărească, — o decisiune, în înțelesul căreia Sârbii cu serviciul divin au fost îndrumați la casa mortuară, ceea ce s'a întărit și printr'un ordin al Sultanului. Când s'a cetit iradél în presara Pascilor, Sârbii au protestat provocându-se la fermanuri anterioare și amenințară, și că vor intra cu puterea în biserică, așa că au fost siliți, să o încuie, și Bulgarii au putut-o folosi mai târziu numai cu asistență militară. Valiul a oferit Sârbilor o despăgubire în bani, dar au refuzat-o. Intervenirea patriarhului icumenic în Constantinopol și a legățiunii sârbesci din Constantinopol n'a avut nici un rezultat. Înainte de sârbătorile Pascilor din ast an Sârbii au făcut o nouă încercare cu forță, în Joia Pascilor în faptă au ocupat biserica și au părăsit-o, numai după ce valiul le-a dat promisiuni, dar pe când au gătat cu părăsirea ei, biserica a fost ocupată de miliție.

Acestea au fost evenimentele după o informațiune amică Sârbilor, care învinuesce pe cei din jurul valiului din Cossovo, dar cu deosebire pe adiunctul aceluia a nume Pauduroff cu tendențe bulgare. Nota, ce a prezentat-o agentul diplomatic bulgar Markoff pe la sfârșitul lui Aprilie în Constantinopol, a acuzat pe valiul, că stă pe partea Sârbilor, și a protestat împotriva reintroducerii intenționate de el a celebrării liturgiei în mod alternativ. Câte va zile după aceea legatul sârbesc a făcut demersuri în İldiz-Kiosk. În urma pașilor lui Markoff, care a atras atențiunea asupra împrejurării, că n'ar fi bine a zdruncina încrederea, ce o au Bulgarii în Pörtă, pentru investigarea afacerii a ieșit o comisiune turcească la fața locului.

Și „ortodoxii“ totuși mărturisesc „una — apostolică biserică“! „Unitatea“ lor e de tot vedită în cazul de față, eră puterea

apostolăscă la ei așa se vede, că au moștenit-o sultanul din Constantinopol și valiul din Cossovo.

Revistă bisericăscă.

Roma.

Sînția Sa a primit în 27 Aprilie în audiență pe peregrinul din diecesa Perugiei, în fruntea căreia a stat Sînția Sa 32 de ani ca episcop. Primirea a fost cât se pöte de cordială. Papa s'a simțit ca un adevărat părinte în mijlocul fiilor săi sufletesci.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Dieta a primit în ședința din Sâmbăta trecută proiectul de lege despre aceea, ca pădurile comunale să le administreze statul. Guvernul crede, că prin acesta se va pune capăt pustiirii pădurilor, dară nu ține cont de aceea, că prin proiect se va vătămă dreptul, ce-l au comunele de a dispune de averea proprie.

În săptămăna acesta dieta a petrecut timpul cu bagatele. Se vede, că guvernul nu are ce-i da de lucru. În săptămăna viitoare se va pertracta proiectul de lege despre asoțările economice și de credit.

Ziua de 1 Maiu preste tot a trecut fără turburări. Măsurile polițiale luate de guvern au înădușit sentimentele socialiștilor. În comuna Boca din comitatul Torontal inse totuși s'a întimplat un conflict sângeros între socialiști și între gendarmii; aceștia au impușcat 3 omeni.

Austria.

Reichsrathul se ocupă de pertractarea proiectelor de urgență referitoare la retragerea ordinațiunilor în cestiunea limbii. Numărul vorbitorilor e destul de mare, cât se pare, că a nume voesc, să se lungescă desbaterea. Schönerer pretinde, ca să se retragă mai întâiu ordinațiunile date de br. Gautsch, și numai după aceea să se constituie comisiunea parlamentară pentru elaborarea proiectului de lege referitor la .usul limbii. Schönerer preamăresce pe împăratul Germaniei Wilhelm I și pe Bismarck și critică autograful, prin care monarhul nostru a mulțămînt contelui Badeni pentru activitatea lui, când s'a retras de la guvern. Critica acesta a provocat resens în cameră. Schönerer face imputări social-democrațiilor, cari îl numesc mincinos, eră Jidovii, pe cari încă i-a atins, îi aruncă în față, că le-a cerșit subscrierile.

În ședința de Marți br. Dipauli, conducătorul partidului poporal catolic, a declarat în numele partidului său, că după declararea ministrului president el și-a schimbat atitudinea în cestiunea limbii pretiușd retragerea ordinațiunilor lui Gautsch. Acestă schimbare de front a provocat surprindere generală. Mulți cred, că zilele majorității actuale din Reichsrath ar fi numărate.

Până ce Austriacii se certy pentru limbă, Magarii se prepară pentru eventuala desfacere a raporturilor comerciale și vamale cu Austria.

Franta.

Cabinetul Méline acuși implinesce doi ani de guvernare, ceea ce e raritate în republica franceză. Nouele alegeri sigur îi vor asigura și pe viitoriu majoritatea în corpurile legiuitoare. Méline e spriginit de conservativi, și pentru tactul și moderațiunea lui nu-i fac dificultăți nici catolicii pronunțați, cu toate că Méline până acum numai prin frase și-a manifestat bunele intențiuni față cu biserica, pe când faptele dovedesc contrariul.

În discursul electoral ținut de curend Méline s'a arėtat aplicat a introduce studiul religiunii în școlile de stat, dară lucrul rămăne întru atăta, căci colegii lui de la culte și de la justiție nu vor, să auđă de amestecul bisericii în școlile statului, nici de învățămîntul religios. Elementele radicale, crescute în nereligi-osititate, devin tot mai periculoase pentru republică.

Antisemiții provocați prin intrigile din afacerea Dreyfuss se organizază în vederea nouelor alegeri.

Italia.

Poporul cel sėracit în urma economiei liberale și îndopat cu principiile necreștinesci neavend pāne inscenază revolte. Liberalismul în loc de a mângăia și de a ajuta pe cei lipsiți le dă glonțe.

Belgiu.

Deplina egală îndreptărire a limbii flamande cu cea franceză s'a efeptuit în zilele acestea. După ultima numărare a poporului în Belgiu vorbesc limba franceză 2,450.000, eră cea flamandă 2,750,000 de cetățeni. Deja de 15 ani oficialii de stat și comunali sînt obligați a cunoșce deplin ambe limbile. Fie care cetățan pöte pretinde, ca la tribunale să i-se pertracteze afacerile în ori care din aceste două limbi. De asemenea și publicațiunile oficiöse au, să se facă în ambe limbile. Cu finea anulului trecut camera deputaților a primit proiectul de lege, în sensul căruia în cameră deputații pot vorbi și în limba flamandă, senatul inse a respins acest proiect. În zilele trecute venind proiectul din nou pe tapet, camera l-a votat cu unanimitate, eră senatul l-a primit cu majoritate de voturi.

Spania și America.

Cel dintăiu conflict sângeros între Spaniolii și Americanii s'a întimplat în 1 a c. în Asia ostică, a nume la Manila din insulele Filipine unde Spaniolii neprevedători erău mai slab apėrați. În dimineța de 1 Maiu escadra americană s'a apropiat de insulă și a început bombardarea forturilor spaniole. Escadra spaniolă sub scutul bateriilor din Manila

a întinpinat atacul inamic, dară fiind năile americane de construcție escelentă și provădute cu 89 tunuri, Spaniolii, cari aveau năi de construcție veche și numai 48 tunuri, s'au retras cu mari pierderi. În crucișătorile spaniole „Cristina“ și „Castilia“ au luat foc, cele alalte năi s'au retras în sinul de Bacor, unele înse, spre a nu căde în mâinile inamicilor, le-au cufundat înșiși Spaniolii. Americanii au început bombardarea cetății Manila. Lupta a fost vehementă din ambe părțile. Se anunță, că Spaniolii au avut 400 de morți; pierderile Americanilor încă sînt considerabile.

Scirea despre desastrul de la Manila a consternat pe Spaniolii. În Spania nemulțămirea și demonstrațiunile în contra regimului devin tot mai amenințătoare. În mai multe orașe în urma scumpetei de pâne poporul se revoltă. În Madrid și în alte orașe s'a proclamat starea de asediū. Probabil, că guvernul se va retrage, și se va înzestra cu dictatura generalul Martinez Campos.

Americanii, încurajați prin învingerea de la Manila, își înmulțesc forțele de bătae. Ei voesc, să nimicescă mai înainte flota spaniolă, apoi să atace Cuba.

Se crede, că vor întreprinde puterile europene pe cale diplomatică în favorul Spaniei, nu se speră înse, ca Americanii să țină samă de o stare întreprindere.

Corespondințe.

Sibiu în 22 Aprilie 1898.

Preastimate Domnule Redactor!

La 7 Aprilie a. c. s'a ținut aici sinodul protopopesc ordinar al 36-lea, de când tractul protopopesc gr. cat. al Sibiului se află sub neobosita conducere a venerabilului șef tractual Ioan V. Rusu, încărunit în merite pentru biserică și școlă. Presentând și acest sinod momente destul de interesante, în ceea ce privește mersul afacerilor noastre bisericesc-școlare. Vă rog, Preastimate Dle Redactor, să-mi dați voe a schița în cele următoare pe scurt decursul acestui sinod.

După invocarea Spiritului Sfint președintele prin o vorbire avîntată și subliniată de dese aprobări ale confrăților preoți deschide ședința sinodului. În acea vorbire presiunile accentuează, că tot de una simte o adevărată bucurie și mîngăere, de câte ori se vede încunjurat de preoțimea tractuală, și că scurtul timp, cât îl petrece între frații de aceeași chemare, îl numără între cele mai plăcute momente ale vieții sale; constată apoi greutatea împrejurărilor, între cari avem, să luptăm pentru a ne păstra neștirbite cele două clenodii moștenite de la strămoși: biserică și școlă confesională, pentru cari acum mai mult de cât altă dată avem, să jertfim tot, ce putem, fără de a aștepta ajutor de la străini, cari și dacă ne aruncă câte o sfărmitură tot din jertfele noastre, o fac cu condiția: Do ut des; inculcă preoțimii, să fie la culmea chemării, și cei nepăsători — din norocire puțin — să se trezescă, căci agendele oficiose se înmulțesc din an în an, și aceia prin nepăsarea lor îngreunază mersul regulat al administrației bisericesc.

Înainte de a se trece la alte obiecte, prin sculare se dă expresiune regretului pentru pierderea vrednicului preot din Vestem Teodor Coman, răposat în toamna trecută, apoi tinerul preot din Sadu Ioan Oros își cetesce disertația sa cu motto: „Voi amicii mei veți fi, de veți face, ce poruncesc eu vouă,“ disertație ascultată cu plăcere din partea membrilor prezenți ai sinodului.

Dintre obiectele pertractate amintesc următoarele:

1. S'au statorit taxele, ce sînt a se solvi la fondul pentru salarisarea revisorului archidieceșan pe an. 1898 în sumă totală de 25 fl.

2. S'a cetit circulariul consistorial din 23 Decembrie 1897 Nr. 5817 emanat în cauza speselor de călătorie și diurnelor, ce compet învătătorilor, când participă la adunările despărțimintelor reuniuniunii învătoreșci archidieceșane, la ședințele comitetului central și la adunările generale. În jurul acestui obiect s'a încins o discuțiune vină. Unii confrăți opinau, ca să nu li-se solvescă învătătorilor nici un fel de diurn și nici spese de călătorie, căci și preoții tractuali participă la sinodele protopopesci pe spesele lor; alții erau de părere, ca să li-se dea numai spese de călătorie, ér alții, la număr foarte puțin, opinau, ca să li-se solvescă și diurne și spese de călătorie. În urmă cestiunea s'a relegat la senatul scolastic protopopesc, care și alt cum în sensul circulariului consistorial el era competent a se pronunța în această afacere. În aceeași zi după amezî întrunindu-se senatul scolastic protopopesc în ședință, s'a pronunțat într'acolo, ca învătătorilor să li-se solvescă din cassele bisericesci ori școlare diurn de câte 1 fl. și spesele de călătorie după împrejurările locale (nu după km.), dar numai când participă la adunările despărțimintului; membrii comitetului despărțimintului, când participă la ședințele comitetului, să nu pretindă nici diurn, nici spese de călătorie, ér de diurnele și spesele de călătorie ale învătătorilor, cari vor avé onorul de a fi membri în comitetul central, cum și de ale delegaților la adunările generale ale reuniunii archidieceșane, să se îngrijescă cassa centrală a reuniunii, unde încurg taxele anuale ale învătătorilor.

3. S'a publicat rescriptul consistorial de dto 26 Febr. a. c. Nr. 6192 ex 1897 urmat la arătările despre conduita preoților tractuali pentru anii 1896 și 1897, prin care rescript preoțimea e îndatorată din nou, ca în aceste timpuri perverse cu îndoit zel să predice poporului cu totă ocaziunea, tot cu același zel să propună religiunea în școlă poporală și să catechizeze tinerimea ieșită din școlă. În ceea ce privește înse îndatorirea din urmă, s'a observat, că catechizarea tinerimii adulte întinpină greutăți, căci preoțimea nu dispune de mijloce mai eficace, prin cari ar puté sili tinerimea, să se prezenteze la catechizare, și că mijlocele morale nu sînt suficiente.

4. S'a improspetat circulariul senatului scol. protopopesc din 18 Iunie 1897 dat cu privire la școlile de pomărit, la delăturarea defectelor constatate cu ocaziunea esamenelor de la închierea anului școlar trecut, la raportele lunare, ce au, să le facă direcțiunile școlare regulat despre starea învătămintului, (unde nu sînt școli gr.-cat., cateheții despre propunerea religiunii,) despre frecuentarea școlii și purtarea învătătorilor, și s'a constatat,

că în ceea ce privește pomăritul, nu se arată progresul, ce am fi în drept, să-l așteptăm după atâtea dispozițiuni luate în astă privință. Observ, că de cât va ani se publică mereu un premiu de 40 corone pentru acel învătătoriu, care se va distinge în ramul pomăritului, dar nime n'a reflectat la el pînă acum. Mare indolență în adevăr! Ori dora învătătorii nostri sînt deja atât de bine situați materialmente, cât își pot permite luxul de a desconsidera un premiu ca cel publicat?

5. S'a atras atențiunea preoților și de astă dată la solvirea regulată a dărilor erariale pentru averile bisericesci și școlare, căci pe lângă tot controlul, ce se exercită din partea oficiului protopopesc există preoți și curatorate bisericesci, cari se înglodă în restanțe de dare cu periclitarea averilor publice.

6. Sinodul s'a învoit a se subtrage de la fie care preot împărtășit cu subsidiu de stat câte 1 fl. în favorul fondului școlar tractual și în al bibliotecii tractuale.

7. Cassarul Nic. Togau presentând rațiunile fondurilor amintite mai sus pe an. 1897, acele s'au publicat și censurat constatându-se, că fondul școlar tractual la finea anului 1897 a avut active de 1013 fl. 33 cr., ér cel al bibliotecii tractuale active de 434 fl. 19 cr.

8. S'a cetit circulariul consistorial emanat în cauza colectării de ajutore pentru edificarea unei biserici gr. cat. în Cisnădie, una din cele mai fruntașe comune sășesci din jurul Sibiului, și s'a enunțat principiul solidarității întru spriginarea reciprocă în toate afacerile bisericesci și școlare în aceste părți espuse ale bisericii noastre unite.

9. S'a cetit raportul despre mișcarea populațiunii în protopopiatul gr. cat. al Sibiului în anul 1897, din care s'a constatat, că în acel an au fost în total 688 casuri de nascere, 98 casuri de cununie, 489 casuri de morțe, 18 casuri de treceri la religiunea gr. cat. și 5 casuri de la religiunea gr. cat. la alte confesiuni; căsătorii mixte închiaste în biserică gr. cat. au fost numai 8.

10. S'au ales disertații pentru sinodul anului viitor preoții Ioan Hulea din Buia și Victor Suciū din Birghiș, ér confesari preoții Paul Popescu din Borta și Ananie Decei din Hamba.

Eshauriat fiind programul, sinodul s'a închiast cu însuflețite aclamațiuni de „Să trăescă!“ la adresa Esclenței Sale I. P. S. Domn Mitropolit și la adresa șefului tractual, dându-se expresiune dorinței pentru convocarea unui sinod archidieceșan, a cărei necesitate în aceste împrejurări grele se impune.

X—Y.

Din Secuime în Aprilie 1898.

Clarissime Dle Redactor!

Are tot dreptul corespondentul „Iob“ din așa numita țară a Făgărașului, care în Nrul 13 din 2 l. tr. a „Unirii“ la finea raportului său instructiv despre sinodul vicarial ținut în 23 Martie a. c. sulevă o cestiune de interes bisericesc-național dintre cele mai importante.

Din acest incident și fiind de acord cu observarea de la finea acestei corespondințe, — despre care cred, că s'a făcut la inspirațiunea și din încredințarea năuia dintre cei

mai vrednicilor conducători ai bisericii și națiunii noastre și tot o dată adevăratul reprezentant al clerului rural gr. cat. arhidieceșan, — mă aflu îndemnat a reflecta și eu în meritul acestei chestiuni.

Modesta mea părere este, că rapoartele autentice și conștiențioase despre activitatea preoțimii și dispozițiunile sinodale din fiecare protopopiat, care vor fi a se publica de aici înainte regulat în foaia „Unirea“, să nu se lase la bunăvoința unui ori altui preot tractual, ci acele purtând timbrul de acte semioficiu să se facă de către notarul tractual protopopesc în înțelegere cu fiscalul tractual și sub controla șefului tractual.

Numai așa această dispozițiune salutară își va avea înțelesul și valoarea sa adevărată, pe cum și urmările binefăcătoare și din punct mai înalt bisericesc-cultural; numai așa cred eu, că aceste rapoarte semioficiu vor avea garanța, că purced din interes public național și vor corespunde regulilor prudenței pastorale și carității fraterne, fiind eschis ori ce interes personal și spirit de partid, atât de păgubitor cauzei pulice.

Valoarea reală a acestor rapoarte, — cari pe lângă datele despre cauzele bisericesci-școlastice, administrative-disciplinare și din sfera dreptului istoric-ecclesiastic pot, să cuprindă și alte date prețioase despre starea culturală, istorică-etnografică, pe cum și despre problemele și nisuițele celor chemați a veghia asupra progresului material și moral al populațiunii române din respectivul ținut. Tote aceste rapoarte, cari din unele districturi s'au făcut și până acum, se pot aprea mai bine, dacă se examinează în resumat, respective în mod statistic și critice, la finea unui ori a mai multor ani, prin această ridicându-se tot o dată și valoarea unui ziar cu o menire și programă așa de frumos, cum e și a „Unirii“.

Pe baza acestei constatări citez a susține, că pe lângă materialul cultural din articlii de fond, foileton și partea științifică-literară, cu care acest unic organ al bisericii române catolice orientale acum în al VIII-lea an al activității sale salutare se nisuesce pe calea cea mai grea a virtuții creștinesci a contribui la luminarea și desrobirea materială și morală a poporului român, fără îndoială de mare valoare este cel cuprins în rubrica corespondențelor.

La această afirmare mă îndreptătesc și împrejurarea nu de puțină însemnătate, că dacă atari corespondențe-rapoarte la toate ziarele mai de valoare în multe chestiuni de interes public în mare parte formează opiniunea publică, cu atât mai virtuos se poate aștepta această de la un organ ca și „Unirea“, care cu ajutorul și al altor rapoarte din toate centrele și unghiurile provinciei mitropolitane să fie ajutată a-și putea împlini frumoasa, dar grava misiune, ce o are.

Din această dreptă consideratiune este o datorință de prima ordine, ce incumbe numărului și luminatului Cler al provinciei gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș, ca fiind cu totul liberat de indolența orientală și bizantinismul întunecat și cerbicos al schismei Fotiane și pătruns de spiritul regenerător al adevăratului creștinism, să jertfescă fie care membru după puterile sale și aptitudinile-i în interesul literaturii jurnalistice bisericesci române conform exemplului bisericii catolice de rit latin și mai cu samă a îndemnului Pontificelui domnitor, care luminat

de Spiritul Sfânt a priceput marea însemnătate a acestei arme, de care biserica militantă este avisată a se folosi în lupta grea contra inamicilor săi.

O altă importanță a acestor rapoarte este, că prin realizarea acestui punct însemnat din programul „Unirii“ se va putea satisface și acelei necesități, căreia și până acum în deosebite rinduri și din mai multe părți a provinciei mitropolitane i-s'a dat expresiune, că foaia „Unirea“ să devină *quotidiană*, respective se va putea duce întru îndeplinire dispozițiunea decretului Conciliului provincial I din 1872 despre înființarea alor două foi bisericesci periodice, prin ce s'ar satisfacă multor indigențe bisericesci și școlastice, desbătându-se și lămurindu-se nenumărate chestiuni teologice, istorice, legislative și pedagogice din întregă provincia mitropolitană, în acest mod cimentându-se unitatea și solidaritatea între toate Ordinariatele și factorii culturali chemați a continua și îndeplini opul cultural al s. Uniri în prejma serbării Centenariului al 2-lea, spre ce e timpul, să se începă pregătirile recerute.

Prin cele înșirate în credința firmă, că mi-am împlinit numai o datorință față cu s. maică biserică, ca și corespondentul din Vicariatul Făgărașului și încă în o atare cauză, care dacă nu va fi în de ajuns agitată, pe lângă toate îngrijirile mai marilor și decretelor aduse nu se va putea continua opera culturală a marilor antecesorii, ei din contră rămânând toate în statu quo ante, acest conservatism, care nu poate, să fie caracteristica poporilor cu religione adevărată, ne va fi termometrul și barometrul stagnării, — permiteți-mi, Clarissime Domnule Redactor, ca tot cu această ocaziune, ca pentru a arăta și faptice interesul față cu cauza, în care am aflat de bine a-mi da părerea, să Vă administrez unele date, de astă dată mai mult generale, despre referințele bisericesci culturale, de cari presa noastră națională s'a ocupat până acum prea puțin, ale populațiunii române din așa numitul Vicariat al Săcuimii.

Având ocaziune a mă ocupa de trecutul și prezentul elementului român din acest ținut, citez a afirma și susține, că la această populațiune se poate aplica mai nimerit zisa franceză „Loin de yeux, loin du coeur“, și în urmarea acesteia și starea ei prezentă e vitregă, și viitorul cât se poate de posomorit.

Din această consideratiune, după ce mulți din cei chemați a veghia asupra intereselor de viață a elementului român se încep orbesce în „geniul poporului român“, de altă parte unii cred a servi mai bine acestei cauze ocupându-se de sörtea preinșilor Români din Moravia, Grecia, Asia și din alte părți, și în urmă după ce din esperință și din natura lucrului se poate documenta, că nu politica, ci singur biserica, și încă cea catolică-orientală, mai poate întinde ajutorul de lipsă acestei populațiunii, de la sine urmând, că „Unirea“ este chemată a pași și pe viitor ca apărător ex professo său din oficiu al acestei momentose cauze naționale.

Acastă îndreptățire, ca să nu zic îndatorire, incumbe bisericii gr. catolice în urma dreptului divin, și după cum se va documenta, și pe baza dreptului istoric legal al acestor două țări învecinate.

Constatat fiind atât din monumentele etnografice (numirile străvechi de locuri, munți, râuri și familii de origine româneslavice), cât și din cele istorice neescepționabile,

că în aceste părți ale Carpaților răsăriteni și între văile și ramificațiile acestora, de la izvörle Murășului, Oltului, ambelor Tîrnave și tuturor afluențelor lor, atât înainte, cât și după colonizarea Săcuilor pe aceste locuri a existat o populațiune autohtonă română, care fiind infestată în existența sa națională a fost luată sub scut chiar și de către regii Ungariei, între cari pe la 1301 regele Vladislav a luat în apărare „villas nostras olachales in medio Siculorum“ (v. Col. Kemény Trans. IV. 1871), care fiind înghițită de valurile elementului străin cutropitor, — exemplul comuna mare săcuită Oláhfalú, — acest element român a fost înlocuit cu altul emigrat din toate părțile locuite de Români, mai cu samă din principatele dunărene, în urma năvălirilor turco-tatara, — biserica catolică și în acele epoce depărtate și întunecate s'a îngrijit de pacea și binele populațiunii săcuiesci, cumane și române, care în acele timpuri posedea acest ținut sub numirea de „vechea episcopie de Milcov“.

Și după ce timpurile s'au schimbat, moravurile s'au alterat, și tradițiunile s'au dat întru atâta uitării, în cât pe când pe la 1228 un episcop catolic din aceste părți cunoscându-și misiunea apostolică creștină a cultivat între cele trei populațiuni de origine deosebită spiritul înțelegerii bune și frățietății admoniând pe Săcu: „Quid vobis officit nominis mutatio, eadem manente episcopatus erga vestram nationem ratione et virtute? Nonne in ecclesia Christi lupum et agnum una pasci convenit? Quidni etiam Siculus cum Cumano Olahoque?“ Oare astăzi la finea secolului al 19-lea, când chemarea, carea odinioară o avea episcopia de Milcov, s'a dat Bisericii gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș, să nu se simțescă lipsa unei astfel de apărări a intereselor celor mai vitale ale acestor următori, cari între valurile puternicului curent de și și-au pierdut în mare parte caracterul cel mai scump etnic, totuși păstrează cu scumpătate, tradițiunile religioase ale bisericii gr. cat. naționale, pe cum și numele străbun, numindu-se cu mândrie „görög-katholikus oláh vagyok“, alipindu-se cu tot sufletul de biserica sa, care la altarul său le-a păstrat credința, datinile și limba străbună liturgică?

După ce înse e evident, că și în biserica catolică din Ungaria s'au furșat mulți lupi în pele de oie, cari au molipsit cu veninul șovinismului național și cultul păgân al liberalismului pe mulți dintre conducătorii acestei biserici de rit latin, în cât astăzi cu greu s'ar afla un demn următor în scaunul fericitului Robertus Strigoniensis Hungariae Archiepiscopus, care să îndrume la deprinderea adevăratelor virtuți creștine pe acești conlocuitori, cari altmintea în amintirea și ca un document despre sörtea comună, ce au avut-o și de sigur o vor avea și în viitor la fruntăriile acestor două regate, cari se pretind a fi aliate, se numesc „ferțați“ Romano-Săcu coreligionari, ei din contră, tolereză atacurile vehemente ale forței brutale a statului contra existenței, libertății și drepturilor naturale ale acestei populațiuni, a cărei sörte nu se poate nici acum asemăna de cât cu a mielului în fața lupului, din aceste consideratiuni a sunat ora a 11-a, ca fie care membru al bisericii gr. cat. să-și facă datorința către acești confrăți.

În deosebi, cred eu, că a sosit momentul, ca „Unirea“ să dea alarmul luptei de apărare arătând de o parte lumii ade-

vărata stare a lucrărilor din aceste părți ale arhidiecesei și patriei, de altă parte demascând uneltirile celor mai neomenose violențe, prin cari, sub masca religiei și a catolicismului se comit atentatele celor mai elementare drepturi ale omului, și se compromite la porțile Orientului cauza mare a bisericii catolice de sub înțelepta conducere a actualului glorios Pontifice Leo XIII. Acestui Părinte adevărat cu prevederea profundă, cunoscând păcătoria acestor uneltiri nelegiuite, pe cum în trecut conform exemplelor marilor săi antecesorii, așa și de aici înainte, pe lângă totă astuția și răutatea diavolească a francmasonilor din fruntea conducerii acestui „regn Marian” și pe lângă totă gravitatea rezonelor de stat, de sigur îl va succeda a apăsă opera epocală a desrobirii spirituale, începută la 1698—1700, care de aici înainte are, să fie îndeplinită spre binele întregului neam românesc, ce are o menire așa de măreț.

În această firmă credință ne servește ca document îngrijirea părintească și ținuta demnă a S. Scaun Roman în cestiunea înființării unei episcopii magiare de ritul grecesc respective în a declarării limbii magiare de limbă liturgică, în cauza autonomiei bisericii gr. cat. române și în urmă în cestiunea despre observarea ritului oriental la uniți și trecerea de la acesta la cel latin.

Acastă îngrijire și apărare din trecut și prezente ne dă garanța cea mai bună și pe venitor, că în lupta grea, ce s'a declarat Românilor uniți, pentru apărarea acestor drepturi, garantate nu numai prin usul neștirbit, ci și prin dispozițiunile legale-istorice, nealterabile, pe cum Bulla papală „Ecclesiam Christi”, articolul de lege XXXIX din 1868 și alte decrete și înalte rescripte legale din vigore, atât în interesul celei mai însemnate cauze a bisericii catolice, reunirea poporilor orientale cu Biserica mamă a Romei, cât și pentru binele păcii și prosperarea poporilor acestei patrii, ni-se va întinde din partea tuturor interesatilor sucursul, de care avem lipsă mai urgentă cești din aceste părți, cari nu vom înceta nici pe un moment a susține această sfântă luptă protestând în contra violenței și forței maiore și reclamând drepturile și libertățile, ce ni-se cuvin, spre a nu se pute afirma despre noi, că „volenti non fit iniuria”.

În fine manifestându-mi sincera aderință în cauza tractată cu adevărat interes față de binele și prosperarea s. bisericii gr. catolice române de către corespondentul „Z” din „Unirea”, care intru adevăr din inima multora a vorbit, care dorință sfântă a multor preoți gr. cat. mai cu samă din generația mai tinără se va și realiza, în care credință și convingere ne întărește și memorabila alocuțiune, cu care I. P. S. Sa Mitropolitul a deschis sinodul arhidieceșan din Novembre 1896, asigurându-Vă de neștrămutatul meu devotament sînt

Sentinela.

Convocare.

Despărțământul Roșiei montane al reuniunii învățătorilor din Arhidieceșan gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș își va ține a doua adunare generală în 17 Maiu a. c. în localitatea școlii gr. cat. din Mușca cu următorul

Program: 1. Participarea în corpore la serviciul divin la orele 8 $\frac{1}{2}$ a. m. 2. Deschiderea ședinței și constatarea membrilor prezenți. 3. Prelegere practică din obiectul

de la ordinea zilei ținută de învățătorul local Dumitru Pătruța și critică asupra ei. 4. Citirea disertațiunii „Învățătorul în și a fără de școlă” de dl Arton M. Popa. 5. Citirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. 6. Alegerea oficialilor despărțământului pentru periodul de un an. 7. Incassarea taxelor restante și înscrierea de membri noi. 8. Designarea persoanei, care la proxima adunare va avé, să țină prelegere practică ori disertațiunii. 9. Defigerea locului pentru adunarea viitoare. 10. Eventuale propuneri. 11. Verificarea procesului verbal. 12. Închiderea ședinței.

Bucium Șesa în 1 Maiu 1898.

Ioan M. Muntean
președinte.Corneliu Muntean
notar.

Convocare.

Despărțământul Reghinului al reuniunii învățătorilor gr. cat. din arhidieceșan de Alba Iulia și Făgăraș conform §-lui 21 din statutele acelei reuniuni își va ține adunarea sa generală de primăvară la 18 Maiu st. n. a. c. în școlă gr. cat. din opidul Gurghiu, la care adunare sînt cu totă onoarea invitați Onorații domni preoți tractuali, toți membrii reuniunii, pe cum și alți amici și iubitori ai înaintării cauzei școlastice.

Program: 1. Ascultarea serviciului divin la 8 ore. 2. Esmiterea unei comisii de trei membri pentru critica prelegerii practice „Substantivul”, ce o va ține cu elevii de clasa a II-a domnul învățător local Gregoriu Bucur. 3. Esmiterea unei comisii de trei membri, carea în urma punctului VII din protocolul adunării generale din anul trecut pe baza relatărilor domnilor învățători esmiși, ca să asiste la esamenele de la școlile noastre tractuale, va face un raport general împreună cu critică despre toate esamenele în ședință strict învățătorescă. 4. Esmiterea unei comisii de doi membri pentru constatarea membrilor ordinari, fundatori și ajutatori, înscrierea de membri noi și incassarea taxelor. 4. De la $\frac{1}{4}$ pe 10—10 ore ascultarea prelegerii practice. 6. La 10 ore deschiderea adunării prin președinte. 7. Citirea protocolului adunării generale din anul trecut. 8. Citirea disertațiunii „Prin ce mijloace s'ar pute propaga mai cu înlesnire religiozitatea și moralitatea în școlă populară?” de domnul Laurian Maior învățător în Falfău. 9. Citirea disertațiunii „Cum își poate câștiga învățătorul iubirea școlărilor?” de domnul Ioan Suciú învățător ambulante în Căcuciu-Șerbeni. 10. Citirea raportului general despre activitatea oficialilor reuniunii împreună cu propunerile și proiectul de budget pentru anul următor. 11. Raportul comisiiunilor de sub punctele 2 și 4. 12. În sensul §-lui 23 punctul a alegerea noilor oficiali pe timpul de un an. 13. Defigerea locului și timpului adunării procsime și alegerea temelor pertractănde. 14. Eventuale propuneri. 15. Închiderea adunării generale. 16. Deschiderea ședinței strict învățătorescei, unde comisiunea de sub punctul 3 își va da raportul împreună cu critică.

Reghinul sâsește la 1 Maiu 1898.

Georgiu Maior
președinte.Michail Pascu
notar.

Înștiințare.

Conform Orinațiunii consistoriale de dato 30 Aprile Nro 2170 a. c. examenul de calificățiune cu docenții interimali de la școlile populare elementare greco-catolice din Arhidieceșan gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș în anul școlastic curente se va ține în 8 și următoarele zile ale lunii lui Iuniu a. c. st. n. Acest termin, comunicat și inspectorului r. m. civil de școli concernente prin oficiosa Direcțiunii din 4 Maiu Nro 133 a. c., se aduce la cunoștința docenților interesați spre orientare.

La examenul din cestiune se pot insinua:

1. Toți aceia, cari au absolvat întreg cursul preparandial de trei ani și au practisat ca docenți un an sau cel mult doi.

2. Acei indiviți, cari s'au pregătit pe cale privată pentru cariera de docenți (conform §-lui 133 articolul de lege XXXVIII din anul 1868).

Cei ce vor, să se insinue, au să-și înainteze cererile pe calea oficiilor protopopesii la Ordinariatul mitropolitan până în 24 Maiu a. c. instruite cu următoarele documente:

a) Estras matricular de botez.

b) Atestat despre purtarea morală.

c) Testimoniu despre absolvarea cursului preparandial, și

d) Atestat despre praxa de cel puțin un an de școlă.

Direcțiunea institutului preparandial gr. cat. arhidieceșan.

Blaș în 4 Maiu 1898.

G. Muntean

director preparandial.

Noutăți.

Esclența Sa I. P. S. D. Mitropolit Duminecă sară a plecat cu trenul accelerat la Budapesta.

Direcțiune sănătoasă. Este cunoscut, că nu o dată teatrele propagă imoralitatea. Ca poporul credincios să nu mai cerceteze atari teatre, s'a pornit un curent sănătos, nu la noi, ci în Italia. În mai multe orașe se fac colecte spre a ridica teatre, din cari să fie cu totul eschise piesele imorale și cele demoralizătoare. Papa a dat 60.000 lire, pentru ca să se ridice în Roma un atare teatru, érá în Milan un comitet de femei a colectat preste o jumătate de milion pentru ridicarea unui teatru, în care să se predea numai piese morale.

Serată literară-musicală. Societatea academică, „Petru Maior” din Budapesta aranjază în 19 a. c. o serată literară-musicală.

Suspendarea vămii pentru importul de bucate. Scumpindu-se bucatele în totă Europa, Franța și Italia au suspendat deja ori ce vamă pentru bucatele importate din străinătate. În Austria încă s'a început mișcarea în direcțiunea acésta.

Numărul Jidovilor din totă lumea se compută în 6,312.000 suflete, a nume în Europa 5.400.000, în Asia 300.000, în Africa 550.000, în America 250.000 și în Oceania 12.000. Dintre Jidovii din Europa sînt în Germania 3.400.000, în Rusia 2,552.000, în Austro-Ungaria 1.644.000, în Franța 180.000, în Turcia 104.000, în România 300.000, în Bulgaria 10.000, în Elveția 7000, în Danemarca 4000, în Sârbia 3500, în Belgii, Grecia și Șvedia câte 3000.

Fiumanii sînt consecuenți. În 4 a. c. avînd reprezentanța, să alégă din nou primar, nu scim pentru a cătea oră în anul acesta, majoritatea a întrunit-o fostul primar Mayländer, aprobarea căruia a denegat-o guvernorul. Fiumanii țin la autonomia lor și nu lasă a li se scurta drepturile din partea guvernului ungar.

Dare de samă. Pentru opul meu T. I. „Jertfa creștinilor” au solvit prețul: II. Din diecesea *Lugoșului*: (Continuare.) On. Vasiliu Pascu, Ioachim Giuca, Georgiu Popoviciu, Demetriu Rus, Avel Pon din protopopiatul Oraviței, Michail Gian, Iosif Popoviciu, Ioan Bosica, Vasiliu Tăran, Ioachim Frenț (3 esempl.), Nicefor Ganga, Ieronim Pascu din protopopiatul Bogșei, Victor Poruț Ilie Cutterra, Cornel Strimbei, Andreiu Ionaș, Iosif Petean, Vincențiu Popoviciu din protopopiatul Varadiei, Ioan Pop (Hunedora) din protopopiatul Hunedorei, Augustin Blășan din protopopiatul Babolnei, Atanasii Bologa din protopopiatul Halmagiului, Nicolau Nestor, Sofroniu Oltean din vicariatul Hategului, Ștefan Radie, Isidor Saturn, Ioan Bocănciu din protopopiatul Jiului, Avel Pop Bociat, Michail Iubaș din protopopiatul Ulpiei Traiane. (Va urma.) Dr V. Szmigelski.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Începuturile picturii creștine.

(Continuare.)

Icona trecerii prin Marea roșie înfățișează pe Moisi, cum înalță toéglul său spre Egipteni, cei ce se necă. Icona acesta ss. Părinți o privesc asemenea de o iconă a botezului. Mai a dese ori se găsește Moisi scoțând din stîncă isvor de apă. În picturi scena acesta înfățișează pe Moisi în tot de una singur. Mai a rare ori e concipiata minunea acesta ca sevârșită așa, că Moisi ținând în stînga un volum arată cu toéglul din dreapta Israiliților isvorul. Deja s. Iustin a numit pe Christos „stîncă”, și într'un epigram vechi, care se ascrie s. Damas, cuvintele „fons” și „petra” încă se folosesc ca numiri ale lui Christos ca și la I. Cor. 10, 4: „Și toți aceea-și beutură spirituală au beut, că beau din pétra cea spirituală, carea urma; érá pétra era Christos.” Pentru ca să se eschidă ori ce îndoelă cu privire la însemnarea acesta mai înaltă, artiștii cei vechi au combinat icona acesta cu cea a înviării lui Lazar și le-au apropiat pe amîndouă și prin asemnarea figurii și a îmbrăcăminteii. După cum învață ss. Părinți, Moisi al poporului creștinesc e Petru: acesta face, ca din stîncă, din Christos, să isvorască apele vieții vecnice, și deschide tuturor omenilor isvórele cele de viață dătătoare ale învățaturii sale. Așa se găsește și pe câte va sticle întraurite icona lui Moisi lângă stîncă cu inscripția „Petrus”. ¹⁾ Din alte scene din viața lui Moisi se mai găsește în picturi aceea, cum Moisi primesce lespețile Legii din mâna lui Dumnezeu, carea se arată dintr'un nor. ²⁾ — Pe Samson purtând pe umeri porțile Gazei ss. Părinți îl privesc de iconă a Mântuitorului, care a frânt porțile iadului, în care sufletele dreptilor așteptau sosirea lui. Obiectul acesta se găsește a rare ori pe monumentele creștine vechi și se confundă a dese ori cu slăbănogul, care-și poartă patul. ³⁾ Numai o dată se găsește David în port păstoresc cu praștie. Se găsește icona acesta într'un despărțemînt al plafonului cimiteriului din s. Calist. La însemnarea acestei icone nu incupe nici o îndoelă. ⁴⁾ Însemnătatea cea mai mare ca ilustrare a dogmei despre înviare a trebuit să o dobîndescă în ciclul creștinesc de icone icona profetului Iona pe temeul cuvintelor lui Christos (Mt. 12, 39 ur.; 16, 4; Luc. 11, 30). Istoria lui Iona a fost prefigurarea înviării omenilor și a înviării lui Christos, adevăruri fundamentale ale învățaturii creștine, cari le-au combătut cu înverșunare vrășmașii credinței, și biserica din cauza acesta a trebuit, să le accentueze a dese ori. ⁵⁾ Representarea acestor evenimente a avut deci două scopuri: a întări pe creștini în vreme de persecuție și a protesta împotriva sarcasmurilor păgânilor. În frescurile din catacombele s. Calist găsim în patru despărțeminte momentele cele mai de frunte din viața lui Iona: pe profetul îl aruncă marinarii în gura monstrului, acesta îl sculpă pe uscat, profetul zace sub planta de curcubetă și în sfârșit jelesce și-și dorește mórtea. Scenele acestea se găsește a dese ori și singuratece, dară Iona se înfățișează tot de una gol; numai în s. Calist poartă profetul tunică și paliu. ⁶⁾

Pe Iov ședînd pe gunoi îl găsim în frescurile din s. Calist s. Marcelin și s. Petru, pe cum și în reliefuri, în special și pe vestitul sarcofag al lui Iunius Bassus. El de-a rîndul poartă o tunică simplă (mai a rare ori paliu), din care ies umerii și brațele góle, un semn al umilirii, de ore ce acesta era portul sclavilor și al muncitorilor de rînd. Purtarea lui exprimă jale adîncă. Înaintea lui stău soție-sa și unul din prietini lui; ea îi întinde în

virful unui toeag o pâne și-și acopere cu haîna fața, pentru ca să se scutescă de aspirarea lui. În catacombe se află un fresco, în care Iov se reprezintă curățind cu un hîrb ranele sale. Icona dreptului Iov pe mormintele creștine mărturisesc credința în înviarea morților, carea a mărturisit-o el însu-și cu cuvinte așa de clare (Iov. 19, 25).

Istoria lui Daniil a servit vechilor creștini de multe ori ca temă de artă. Pe sarcofage îl vedem, cum stă în tunică și paliu înaintea unui altariu, pe care arde foc, și îmbie cu amîndouă mînile cu pogăci pe un șerpe, care se sucește în jurul unui arbore. Petrecerea lui Daniil între lei se găsește zugrăvită pe monumente nenumărate de ale catacombelor, căci creștinii cei dintâi priviau probările lui Daniil de prefigurări de ale patimilor Mântuitorului. Ei patimile acestea și-le reprezentău adecă fórte bucuros în alegorii. A fară de aceea icona lui Daniil în grópa leilor le nutria bărbăția și încrederea în vreme de persecuție și le aducea a minte de dogma înviării morților. În reliefuri se mai adauge și figura lui Avacum, care la porunca lui Dumnezeu aduce lui Daniil merinde. Tóte icónele acestea înfățișează pe profetul Daniil ca pe un tîner, aprópe tot de una gol, în casurile cele mai multe stînd între lei și înălțînd privirea și mînile întru rugăciune.

Cei trei tineri în cuptoriul cel de foc îmbiau obiectul unei icone, carea după mărturisirea s. Ciprian ¹⁾ servia creștinilor de mare mîngăiere în mijlocul suferințelor. Ei se înfățișează gol ori îmbrăcați, cu mînile înălțate spre rugăciune, une oria și fară de cuptoriu.

Istoria lui Tovi a ajuns la însemnătate mare prin aceea, că creștinii cei dintâi, pe cum ne spun ss. Părinți, priviau pecele de simbol al lui Christos: în ce chip acesta a scăpat odinórá pe Sarra de spiritul cel necurat și cu ferea sa a restituit lui Tovit vederea, așa a surpat și Christos prin patima sa pe domnul lumii acesteia și a împrăștiat întunecimea spirituală a omenimii. Într'un fresco din catacombe vedem pe Tovi la începutul călătoriei sale povățuit de ánger. Într'alt fresco Tovi se înfățișează aprópe de tot gol, în dreapta cu pecele, ér în stînga cu toéglul. Alt fresco îl înfățișează, cum arată ángerului pecele; ángerul e îmbrăcat cu o tunică lungă, în vreme ce Tovi poartă numai un brîu. În cimiteriul din s. Saturnin scena acesta se găsește în desevarșire mai mare; se înfățișează și cu cînele și în mână cu inima și cu ferea grăbind cătră casă.

Profetul Ilie, stînd într'o quadriga și înălțîndu-se la cer, era creștinilor celor dintâi o iconă plină de mîngăiere. Profetul se înfățișează tîner și făr de barbă, în vreme ce Elisei învătăcelul lui, căruia îi aruncă mantaua, se înfățișează mai bătrîn și cu barbă. De desubtul carului se vede une oria rîul Iordanului personificat după obiceiul antic. S. Ireneu ²⁾ declară pe Ilie de prefigurare a înviării, de ore ce acest profet după credința Iudeilor și păgânilor are, să vină din nou la sfârșitul vécurilor mai înainte de ziua judecării. S. Gregoriu M. ³⁾ îl declară și de prefigurare a înălțării lui Christos. În cazul acesta aceea, că el străpune mantaua sa lui Elisei, se privesc de un simbol, care înfățișează, că Isus Christos a încredințat Apostolului Petru învățatura și puterea sa.

Vedenia lui Ezechiel, reprezentat ca tîner în port antic, se găsește pe câte va sarcofage creștine. Profetul își întinde mîna spre două figuri omenesci góle, înaintea cărora zac un mort și două capete de om, din cari unul e despoiat de pele (Ezech. 37, 7). S. Ieronim ne spune, că creștinii cunoșeau fórte bine vedenia acesta, de ore ce ea se cetia a dese ori în biserică, și că ea punea înaintea ochilor dogma despre înviarea morților.

(Va urma.)

¹⁾ Boldetti p. 200; Bottari tav. CXXXIV.

²⁾ Cfr. s. Aug. ep. 236.

³⁾ Bottari tav. CLXXXVII. 2.

⁴⁾ Aringhi I. 54; Bottari tav. LXIII.

⁵⁾ S. Aug. in ps. 88.

⁶⁾ Bottari tav. LXV.

¹⁾ De laps., ep. 58.

²⁾ L. V. c. 5.

³⁾ L. II. in Evang. hom. 29, 6.

Ben Hur

saŭ

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

„Acuma voiŭ, sã te întreb,“ zise Valtasar mai de parte, „dacã viața acẽsta omenescã, care e așa de scurtã și așa de bogatã de griji, are sã se preferescã vieții desevarșite și vecnice a sufletului? Darã pune-ți întrebarea însu-ți și gãndesce asupra ei și concipiezi-o așa: Ore o orã fericitã e mai de dorit de cãt un an fericit? Și apoi treci la întrebarea cea mai de pe urmã: Ce sînt șapte zeci de ani pe pãmînt în asemnare cu întregã vecnicia cu Dumnezeu? Dacă te gãndesci ast fel, fiule al lui Hur, atunci mai pe urmã vei crede în faptul, carele ți-l voi împãrtãși în datã, — pentru mine cel mai admirabil și cel mai trist din tãte evenimentele. E acela, cã credința în viața sufletului se stînge în lume aprãpe asemenea unei luminii. Pe ici pe colã gãsesci pãte cãte un filosof, care-ți grãescce despre suflet judecãnd asupra lui dupã un principiu anumit; înse fiind cã filosofii nu cred nimica, ei nu vor, sã concedã, cã sufletul e o ființã, și de aceea definițiunea sufletului le rãmãne de tot ascunsã. — Fiesce care ființã viețuitoare are minte, și gradul ei are sã se cunoascã din indigințele zidirii respective. Nu ți-se pare, cã se cuprinde o însemnare adãncã în faptul acela strãniũ, cã facultatea deplinã de a se gãndi asupra viitoriului e datã numai omului? Dumnezeu, așa cred eu, vã, sã ne dea prin minunea acẽsta, sã înțelegem, cã noi sîntem zidiți pentru altã viațã mai bunã, de ore ce acẽsta întrã adevãr e necesitatea cea mai mare pentru firea nãstrã. Dar o, la ce stare aũ ajuns popãrãle! Ele trãesc de pe o zi pe alta, ca și cum prezentul ar fi tot, și zic: „Nu este diminãtã dupã mãrte; ori dacã este, noi nu vom, sã ne facem griji pentru ea, fiind cã nu scim nimica despre ea.“ De aceea ele, dupã ce mãrtea le mutã de aci, din cauza incapacitãții sale nu pot, sã lea în posesiune strãlucita viațã viitoare. Dãrã fericirea cea mai mare a omului e viața vecnicã în comuniunea cu Dumnezeu. O, fiule al lui Hur, cã trebuie sã o zic! Cãmila, care dãrme colo, petrece tot așa de statornic în comuniunea aceea ca și preoții cei mai sfinți, cari servesc astãzi la altarele cele mai mãrețe ale templelor celor mai vestite. Așa de mult s'aũ dedicat omeniĩ acestei vieții pãmîntesci de jos, așa de tare aũ dat ei uitãrii pe cea viitoare! — Èr acuma te rog, privesce, ceea ce ne este rezervat. — Eu din parte-mi, — și eu grãesc sfîntul adevãr, — nu aș da o orã din viața suprapãmîntescã pentru o mie de ani din cea omenescã.“

Aci Egiptenul pãrũ a nu mai fi consciũ de ființã de fațã a celor alãți și privi jos înainte sa ca dus pe gãnduri.

„Viața acẽsta își are ghiciturile sale,“ zise apoi, „și sînt omeni, cari își petrec viața cercãnd a deslega ghiciturile acestea. Înse ce sînt ele în asemnare cu ghiciturile vieții viitoare? Ce lucru e mai înalt de cãt a cunoșce pe Dumnezeu? Nu o parte a tãnelor, ci tãte tãnele vor fi ore cãnd descoperite înainte mea, pãnã și cea mai adãncã și mai grozavã, — tãina puterii, la care acuma abia îndrãznim a ne gãndi, carea mãrginesce

spațul cel gol, lumineazã întunerecul și a creat universul din nimica. Tot locul se va desvãli. Eu voiũ fi plin de cunoșcințã dumnezeescã; eu voiũ vedã tãte strãlucirile, voiũ simți tãte plãcerile; eu mã voiũ îmbulba în existențã. Și dacã la sfãrșitul timpului ți va plãcã lui Dumnezeu, sã-mi zicã: „Te primeasc pe vecie în serviciul meu!“ atunci voiũ fi trecut marginile cele mai depãrtate ale doririlor mele; atunci ambițiunea vieții acesteia și bucuriile ei, ori de ce fel ar fi ele, nu vor avã preț mai mare de cãt sunetele de clopoțele.“

Valtasar se opri, ca și cum ar fi voit, sã se mai reculãgã dupã prea marea iritare a sentimentelor. Și lui Ben Hur i-se pãru, cã cuvîntarea acẽsta a fost eliberarea unui suflet, carele grãise întrã sine însu-și.

„Te rog de iertare, fiule al lui Hur,“ zise bẽtrãnul mai de parte fãcẽnd o închinãciune, a cãrei serioșitate o domoli privirea prietinosã, carea-i urmã. „Eu dorisem, sã las cumpãnirii tale proprii, ca sã cunoșcã și sã pricãpã viața sufletului, calitatea ei, bucuriile ei, precelințele ei. Tema m'a rãpit, de ți-am grãit atãta. Dorisem, sã-ți descoper, pe cãt de bine numai pot, temeiul cel mai intim al credinței mele. Mã dãre, cã cuvintele sînt, așa de slabe. Înse cercã tu însu-ți adevãrul! Considerã mai întãiu strãlucirea existenței celei ce ne așteptã dupã mãrte, și lea a minte la sentimentele, cari le va trezi în tine a bunã samã gãndul acesta, — lea a minte la ele, zic, cãci ele sînt sufletul tãu propriũ, care se silcesce a te mãna la calea cea adevãratã. Cumpãnescce mai de parte, cã viața dupã mãrte pentru noi e un lucru așa de întunecos și nehotãrit, cãt cu drept cuvînt aũ putã, sã o numesci o luminã perdutã. Dacă vei gãsi lumina acẽsta, atunci iubilezã, o fiule al lui Hur, — iubilezã asemenea mie, de și numai cu cuvinte sãrãcãcioșe! Cãci atunci nu numai va fi al tãu darul, care ne e rezervat, ci tu vei și înțelegce, cu cãt avem noi mai mare lipsã de un rãscumpãrãtoriu de cãt de un împãrat, și tu înainte aceluia, pe care-l așteptãm, nu te vei prezenta mai mult ca ostaș cu spada ori ca principe cu corona. — Încã o întrebare ni-se impune: De pe ce avem, sã-l cunoșcem? Dacă tu rãmãi în credințã, cã el va fi împãrat, pe cum a fost Irod, vei aștepta și aștepta, pãnã cãnd vei da de un bãrbat îmbrãcat cu purpurã și în mãnã cu schiptrul. Dar acela, pe care-l aștept eu, va fi sãrac, de rînd și nebãgat în samã, un bãrbat, care are înfãșurare ca și alți bãrbați; și semnul, de pe care-l voiũ cunoșce, va fi fãrte simplu. El mã va îmbia pe mine și întregã omenimea, cã ne va arãta calea la viața vecnicã, la viața cea frumãșã, curatã a sufletului.“

Societatea ședeã adãncitã în tãcere. O întãrpușe erãși Valtasar.

„Acuma sã pornim,“ zise el, „sã pornim și sã ne continuãm calea. Ceea ce am grãit, m'a fãcut erãși nerãbdãtoriu de a-l vedã pe el, la care mã gãndesc în tot de una; și dacã te îndemn la pornire, fiule al lui Hur, și pe tine, fata mea, asta sã-mi fie scusarea.“

La un semn sclavul le aduse vinul în o ploscã de pele, și ei beurã și pornirã.

În vreme ce sclavul duse cortul și uneltele în scrinul de sub houdah, și Arabul aduse caii, cei trei se spãlarã în lighianul isvorului.

Apoi îndreptarã animalele sale îndãrșpt prin vale, pentru ca sã ajungã caravana, de cum va întrãceea va fi trecut deja.

IV.

Influințã rea.

Caravana se mișca încet prin pustie asemenea unui șerpe. Ea oferia o priveliște fãrte pitorescã. Dar în scurt se urã Valtasar de greãca ei înainte. La propunerea lui hotãrștrã decã, sã cãlãtorescã singuri mai de parte.

Cei ce sînt mai tineri între cetitorii nostri, ori și cei ce sînt mai bẽtrãni, de cum va le-a rãmãs amintirea de visul de dragoste al tineretelor, pot sã simțescã și ei bucuria lui Ben Hur, cãnd cãlãrind chiar lãngã cãmila Egiptenei aruncã o privire în apoi la începutul caravanei, ce se tãria încet și abia se mai putea deosebi pe șesul scelicios.

N'avem, sã ne mirãm, cã Ben Hur simția apropiarea Egiptenei ca o vrãjire. Cãnd ea privia din houdah jos la el, atunci el grãbia a se apropia de ea, și inima îi bãtea mai tare, cãnd ea îi grãia. Obiecte din drum, ori cãt de rînd ar fi fost, în datã îi stãrniau interesarea, dacã le observase ea; o rîndunea negrã în aer, sborul cãreia o urmãri ea cu degetul, i-se împãjurã lui cu un nimb de sfîntenie; o pãtrã de micã ori de cuarț, care se ivia din nãșip și lucia reflectãnd razele sãrelui, — la un cuvînt al ei grãbi acolo și i-o aduse, și dacã ea cunoșcẽnd amãgirea o aruncã erã de la sine fãr de a se mai gãndi la obosãla, cu care i-o adusese el, el era supãrat și se îngrija, sã gãsescã ore ce mai bun, — vre un rubin ori pãte vre un diamant. Ast fel purpurul, în care se îmbrãcaserã munții depãrtați, i-se pãrea mai frumos și mai purpuriũ, dacã ea își lega privirea de ei și gãsia bucurie în vederea lor; și cãnd une oria se slobodã perdeaã houdahel, atunci lui i-se pãrea, cã cerul s'a invãlit în nori, și ținutul s'a îmbrãcat într'o hainã surã posomoritã. Așa, cum era rãpit, cum era încãtușat de vrãjirea dulce a iubirii, ce l-ar fi scutit de primejdiile acelea, cari pe lãngã tineretele Egiptenei nu puteau sã se despãrșescã de o cãlãtorie solitarã prin pustie?

Dar dupã ce iubirea e fãcutã așa, cãt sã fie orbã și sã nu se gãndescã la precauțiune, e lucru firesc, cã mai pe urmã ea este aceea, carea hotãresce.

A fãrã de aceea pentru ca Irãs sã grãbescã sfãrșitul, nu lipsiau nici semne, cari dovediaũ, cã ea era consciã de influințã sa. Din un scriu portatã, care-l purta cu sine, ea luase în diminãtã aceea o rețea de fire de aur și o întãrise pe capul sãu așa, cã lucitãrele capete ale ei atãrnaũ pe frunte și pe obraji în contrast frumos cu pãrul ei cel luciu negru-vinețiu. A fãrã de aceea mai scãse din scriu juvãere, — cercei, inele, brãțare, ba și un colier de mãrgãritare, — un shawl strãbãtut cu fire fine de aur. — Efectul acestei podãbe îl domoli cu un vãl fin din India, carele împãturãndu-l în chip isteț îl înfășurase în jur de grumazi și de umeri. Îmbrãcat într'o podãbã așa de strãlucitãre încãrca ea pe Ben Hur prin cuvinte și firea sa cu cocheterii bine precalculate. Acum surãdea, acum rãdea tare în tonuri, cari erãũ asemenea unui tremolo al flautel, și-l urmãria neîncetat cu privirea sa, carea era acum delicatã, acum galișe, acum erã provocãtoare.

Un joc ca acesta demoralisase pe Antoniu; înse ceea ce-l aduse perirea, nu fusese nici pe jumătate așa de frumoasă ca compatrioata acésta a ei.

Și așa veni după améza și după ea sara.

De sară, când sórele se cufundă în dosul unei avantgarde a munților vechiului Vasan, societatea se opri în pustia de Avileni într'un loc, unde se adunase apă limpede de plóe. Acolo clădiră cortul, cinară și se pregătiră pentru odihna de nópte.

Paza a dóua căduse pe Ben Hur. El sta cu lancea în mână lângă cămila, carea durmia; el acum se uita sus la stele, acum privia a față în regiunea acoperită de nópte. Jur împrejur era liniște adâncă, numai din când în când trecea pe acolo câte o adiare caldă, înse fără ca să-l conturbe, căci gândurile lui petreceau încă tot la frumoasa Egipténă. Din nou vedu înaintea sa frumoasa apariție; une oria se întreba, cum a ajuns ea la cunoștința tainelor lui, cum se va folosi de ea, și ce formă va lua în viitoriu raportul dintre ei doi. Și la toate întrebările și răspunsurile acestea iubirea era aprópe în de mână, în depărtare numai de câți va pași, — o ispită serioasă; — înse cea mai serioasă, cu șireție în ochi, sta în dosul lui, — pe când era deja aprópe de a ceda ispitei. Făr de veste se puse o mână frumoasă încetinel pe umérul lui, el se cutremură, se întóre, — și Iras sta înaintea lui.

(Va urma.)

Bibliografie.

„Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“ a scos deja primul patru numerî din Biblioteca teatrală:

1. *Sóre cu plóe*, comedie în 1 act de Iosif Vulcan, prețul 20 cr.
2. *Idil la țară*, comedie în 1 act localisată de Maria Baiulescu, prețul 20 cr.
3. *Biletul de tramvai*, comedie în 1 act de Grigorie Măruntcanu, prețul 15 cr.
4. *Un om buclucas*, comedie în 1 act localisată de Maria Baiulescu, prețul 20 cr.

Recomandăm atențiunii diletanților nostri acésta bibliotecă merită, să oferă piese potrivite spre a fi reprezentate între Români.

A apărut:

Moda ilustrată Nr. 14 cu cuprins bogat și variat ca tot de una. Dorim, ca revista acésta să ocupe în familiile noastre locul altora de felul acesta, dar publicate în limbă străină.

A apărut:

Jertfa creștinilor. *Comentar al liturgiilor bisericii grecesci* compus de Dr Victor Szmigelski. Tomul I. Introdúcere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului archidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-sfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare.*

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta póte fi de folos tuturor credincioșilor nostri, dar mai virtos Veneratului Cler archidieceșan, căruia și chemarea sa sublimă îi impune datorința strictă de a studia mai adânc misteriiile sfintei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu totă căldura spre a se procura pentru toate bibliotecile districtelor protopopesi și pentru cele parohiale, ori unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândescă acésta carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor nostri.“

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

A apărut:

M. T. Cicerone despre bătrânețe tradus de Andrei P. Liviú canonic-abate gr. cat. în Lugos, edat de Gavril Pop canonic în Blaș. Prețul broș. 50 cr. Blaș 1897. Tipografia seminariului archidieceșan. Sîntem informați, că dl editor venitul curat al acestei publicațiuni l-a destinat pentru un scop cultural.

Euchologiu

edițiunea a dóua, revédută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariú frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, éra legat în piele tare fl. 3.80.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardél, fazele lor în trecut și valoarea în presente.

Studiú istorico-canonic de Dr Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se póte procura cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva).

Legile politico-bisericesci

din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestul op. Fără de cartea acésta nici un preot nu póte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'a schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiú preotesc, din care să lipsescă acésta carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nóue create prin legile aceste.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite, studiú apologetic din incidentul invecivelor „Gazetei Transilvaniei“ și a dlui Nicolau Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți espedate franco 1 fl. 85 cr.

Îndreptariú

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau inviațiunile cele mai bune, cum au să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privatiú la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletóre generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e 8 cr., expedită franco sub fașe 11 cr.

Instrucțiune

dată de Inaltul ministeriú de interne cu privire la *procedura contra morbului de ochi: „trachoma“*, pentru auctorități publice și învățători. — Broșura constă din 15 pag. și costă 5 cr., spedită franco sub fașe 8 cr.

Pregătire la mórte, adecă considerațiuni asupra maximelor eterne folosite de tuturora pentru meditare și preoților spre a predica, de *Alfons Maria de Liguori* Doctor al Bisericei. În versiune românească de Membrii societății de lectură Inocențiú M. Clain. Blaș 1893. Tipografia Seminariului archidieceșan. Opul are 425 p. în 8° mic. Prețul 80 cr. Editura societății.

Liturgierú, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Octoiolul cel mic edit. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăiú de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericescă de Dr. A. Grama. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Concurs.

La edificarea nóuei biserice gr. cat. din Velcheriú se escrie concurs de licitațiune minuendă în cerc restrîns, ce se va ține în 15 Maiú a. c. st. nóu la 10 óre înainte de améz. Prețul strigării 14923 fl. 03 cr. v. a. Doritoriú concurenți sînt datori a depune 5% ca cautiune înainte de începerea licitațiunii minuende în bani gata ori în hârtii de valóre austro-ungară. Curatorul își rezervă dreptul de a alege dintre întreprindători pe acela, care ar presta garanță mai mare și s'ar vedé mai capace fără de a lua în considerațiune pe cel mai ieftin licitante, ori se va alia cu un întreprindătoriú de încredere, care va da curatoratul garanța cerută. La licitațiune numai arhitectii saú maeștri mnrari pot lua parte.

Planurile, preliminarul, condițiunile de licitare și contractul se pot vedé în cancelaria parohială din Velcheriú înainte de licitare în ori ce timp.

Velcheriú 23 April 1898.

(16) 2—2 **Oficiul parohial gr. cat. al Velcheriului.**